

DU TRENGER IKKE Å VÆRE MILLIONÆR FOR Å HANDLE AKSJER...

(DET HOLDER MED EN 100-LAPP, FAKTISK)

DE ALLER FLESTE BEDRIFTER
ETABLERES FOR Å
TJENE PENGER OG DERMED
SKAPE OVERSKUDD TIL SINE EIERE

#verdiskapning

 KUNNSKAP

 FRYKT FOR TAP

 BINDINGSTID

Doktorgrad
unødvendig

+ 10%
i snitt pr år

 KUNNSKAP

 FRYKT FOR TAP

 BINDINGSTID

Max 2-3
dager



**DU ER ET
VANDRENDE
AKSJEMARKED**

D&G
DOLCE & GABBANA®

BOEING

H&M

BOSE

norwegian



NETFLIX

DNB

**DU ER ET
VANDRENDE
AKSJEMARKED**

amazon

zalando

HYDRO

LERØY

Tropicana

TOMRA

adidas

NIKE



**AKSJER ER DIREKTE INVESTERINGER
I ET AKSJESELSKAP**

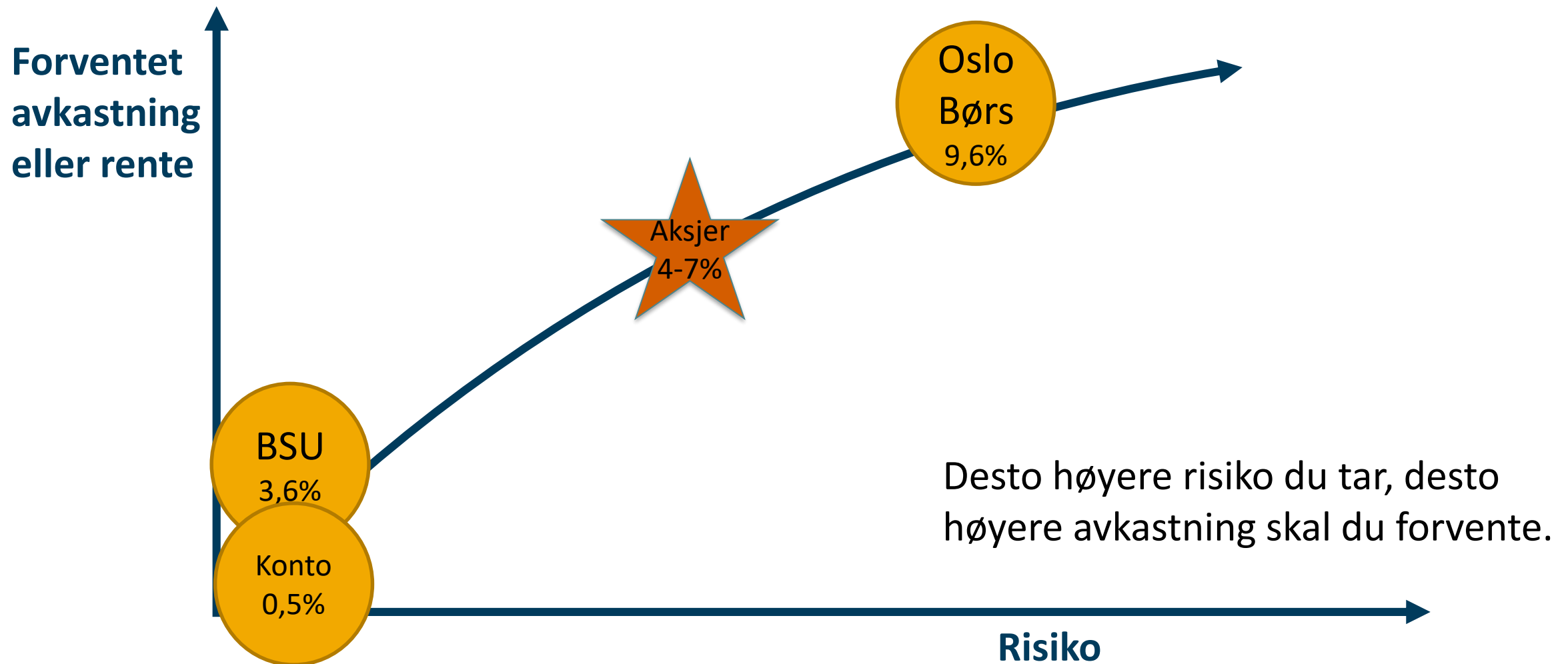
**AKSJEFOND ER EN SAMLING
AV AKSJER**

TENK PÅ AKSJEFOND SOM ET GARDEROBESKAP:

- DU HAR NOEN **BASIS**PLAGG
- NOE DU **INTERESSERER** DEG SPESIELT FOR
- NOE DU BRUKER TIL **SPESIELLE FORMÅL** (TRENING?)

- DU HAR EN PORTEFØLJE MED PLAGG SOM DEKKER ULIKE BEHOV.

HVA TJENER DU PÅ SPARINGEN DIN?



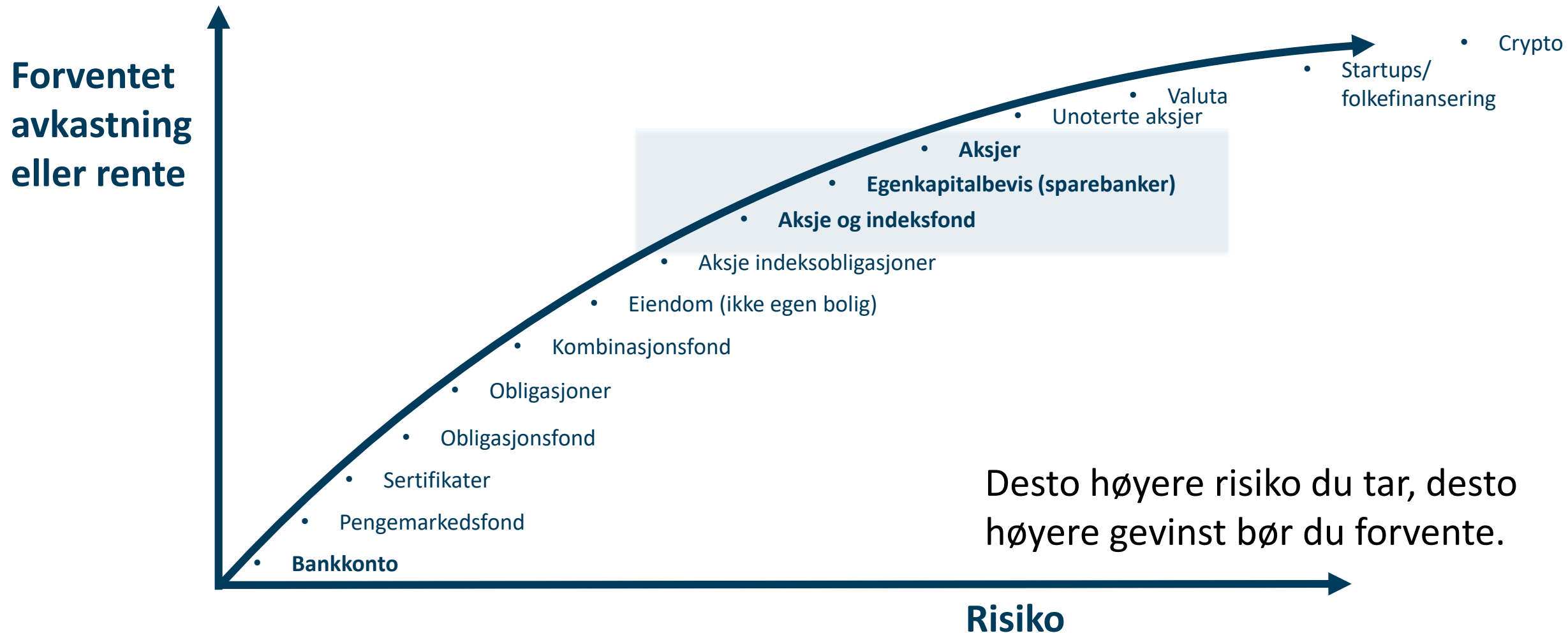
Husk at historisk avkastning ikke er noen garanti for fremtidig avkastning.

RISIKO

ALT HANDLER OM Å **FÅ BETALT**
FOR DEN RISIKOEN DU TAR!

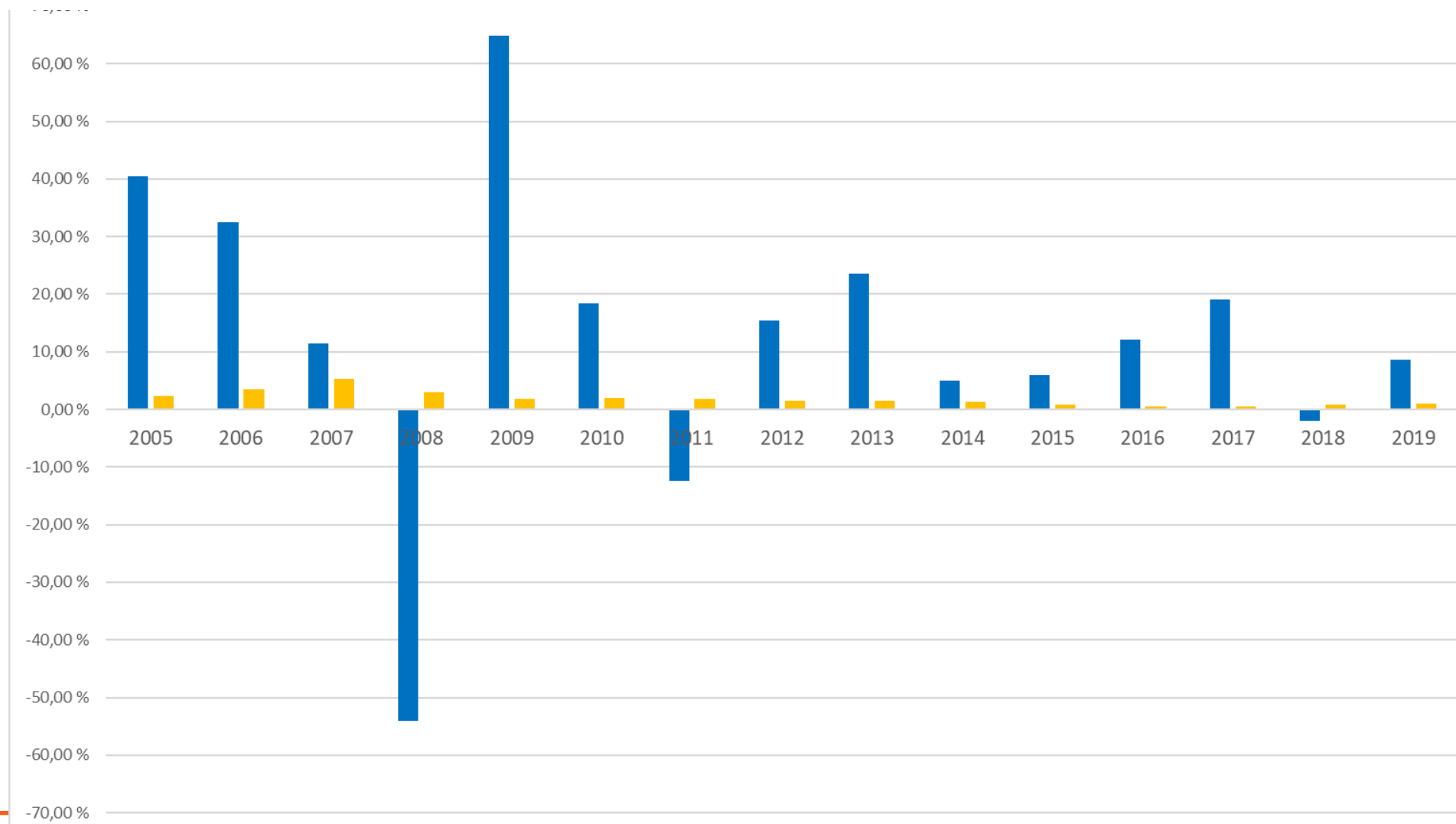
DINE SPAREALTERNATIVER

- får du betalt for risikoen du tar? (les: Risikopremie)



Husk at historisk avkastning ikke er noen garanti for fremtidig avkastning.

OSLO BØRS OG STYRINGSRENTEN



Husk at historisk avkastning ikke er noen garanti for fremtidig avkastning.

■ Stock Exchange (Oslo)

■ Centralbank interest rate

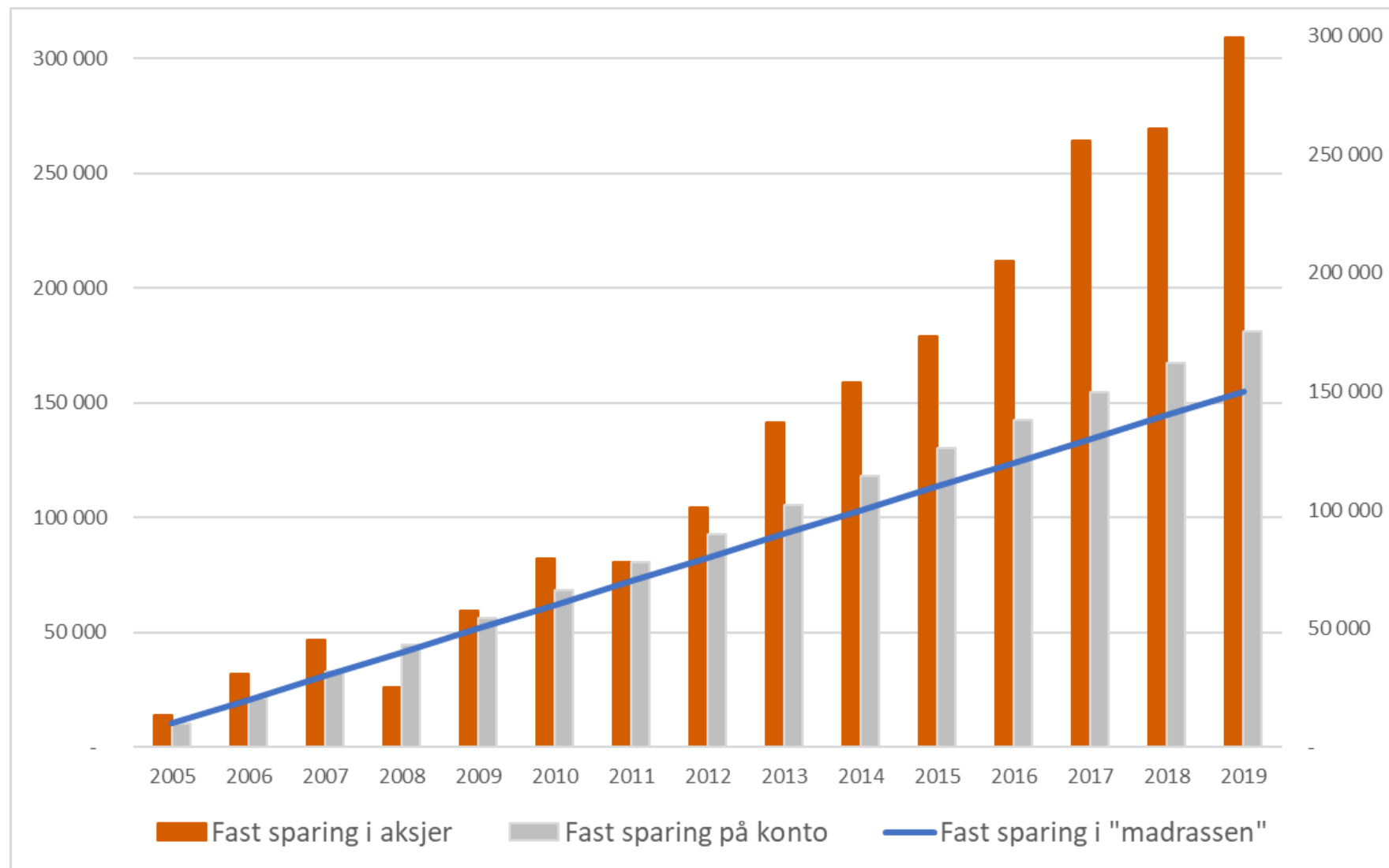
LA KAPITALEN ARBEIDE FOR DEG

- SÅ SLIPPER DU Å ARBEIDE SÅ MYE
FOR KAPITALEN

#DerforBlirDeRikeRikere #RentesRenteEffekten

AKSJER SLÅR KONTO

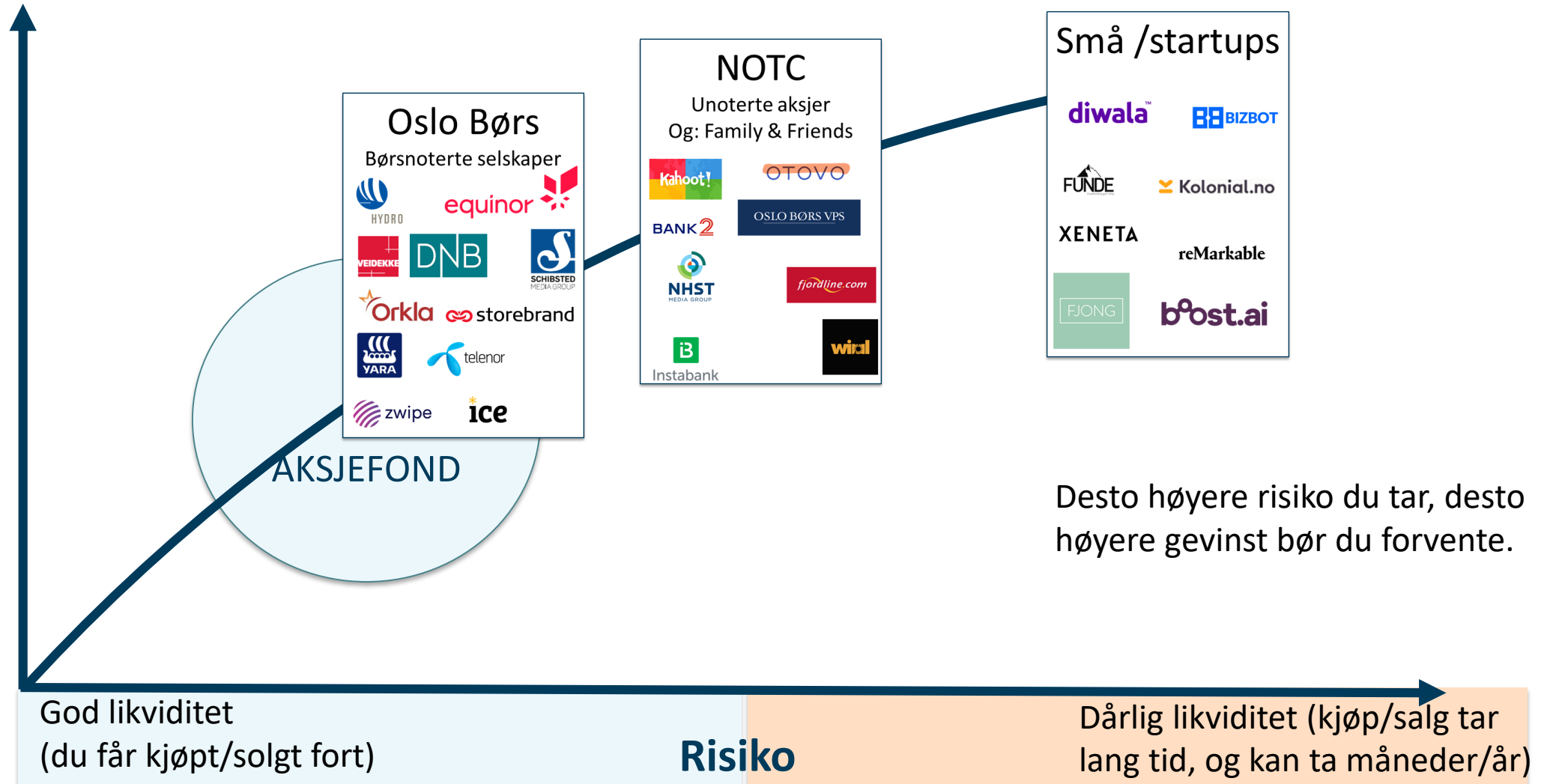
Eksempel:
Årlig sparing: kr 10.000



Husk at historisk avkastning ikke er noen garanti for fremtidig avkastning.

DINE AKSJE-ALTERNATIVER

Forventet
avkastning
eller rente



AKSJER I PRAKSIS

- **Oppgjør** skjer om 2 dager
- Børsen er åpen **09:00-16:30**
- Du kan ikke handle for mer enn du har dekning for.



Velg 6-8 aksjer = redusere risikoen.

Sjekk **kurtasjen**. Sparer du små beløp blir aksjefond ofte bedre.

Følg ukesporteføljen i DN hver tirsdag



Kjøp og salg

Velg

Produkt

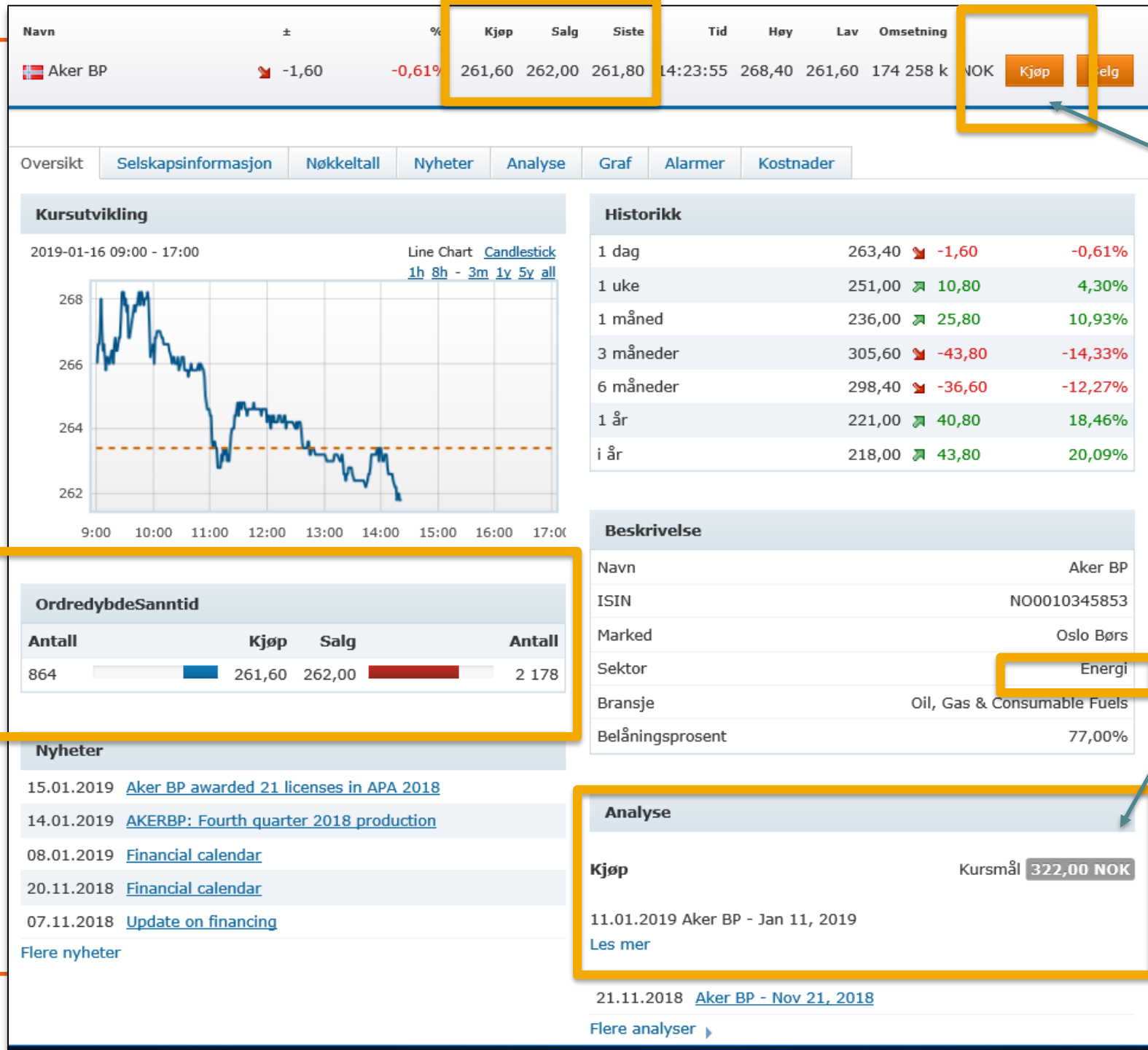
Navn

Lagre filter

Her er den norske aksjelisten.
Klikker jeg på aksjens navn, kan
jeg lese mer om aksjen.

Navn	Marked	±	%	Siste	Tid	Omsetning	
Aker	Oslo Børs	-3,00	-0,55%	547,00 NOK	14:21:11	39 988 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
Aker BP	Oslo Børs	-1,60	-0,61%	261,80 NOK	14:21:44	174 039 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
Aker Solutions	Oslo Børs	-0,14	-0,31%	45,74 NOK	14:21:26	16 591 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
BW Offshore Limited	Oslo Børs	0,45	1,15%	39,45 NOK	14:21:11	24 938 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
Bakkafrost	Oslo Børs	5,60	1,28%	444,00 NOK	14:21:11	24 357 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
DNB	Oslo Børs	0,60	0,40%	150,90 NOK	14:21:11	138 949 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
DNO ASA	Oslo Børs	0,02	0,13%	15,69 NOK	14:21:26	81 154 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
Equinor	Oslo Børs	-3,15	-1,64%	188,75 NOK	14:21:26	200 843 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
Gjensidige Forsikring	Oslo Børs	0,20	0,15%	133,90 NOK	14:21:24	25 264 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
Golden Ocean Group	Oslo Børs	0,40	0,75%	53,75 NOK	14:21:27	16 377 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
Grieg Seafood	Oslo Børs	0,20	0,19%	106,50 NOK	14:21:11	12 922 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>
Leroy Seafood Group	Oslo Børs	-1,10	-1,61%	67,16 NOK	14:22:06	50 166 k	<input type="button" value="Kjøp"/> <input type="button" value="Selg"/>

Vi ser på Aker BP



Lett å finne knapp for kjøp. Men før kjøpet finner sted, må mest sannsynlig bekrefte enda en gang.

Vurderer du å kjøpe? Rød stripe: Viser selgere; er det veldig mange flere selgere enn kjøper, skal du kanskje vente litt med å kjøpe eller senke kjøpskursen din litt?

Kursmål: Den kursen en analytiker mener aksjen skal bevege seg til på ca 1 års tid

Ordreregistrering

Navn Aker BP

Ordretype ? Børsordre

Antall

Kurslimit ? NOK

Gyldighet 16.01.2019

Åpent volum ? (Frivilligt felt)

VPS Konto Aksjeportefølje 528152

Beholdning pr. idag -

Bankkonto Brukskonto

Tilgjengelig for handel: NOK

Estimert verdi -- NOK

Jeg samtykker at jeg har lest og forstått [policy for ordre utførelse](#) .

Enkelt å fylle ut!
Og ved å trykke
«Beregne» får jeg
opp den totale
kjøpskostnaden.

Her ser du **saldo**
på bankkonto
knyttet til din
aksjehandel,
Dvs du får ikke
handlte for mer
enn du har....

Markedsinformasjon

Navn	 Aker BP
Utviklingen i dag	-0,68%
Kjøp	261,40
Salg	261,60
Siste	261,60 NOK
Tid	14:26:09
Høy	268,40
Lav	261,60
Børspost	1
Belåningsprosent	77,00%
Marked	Oslo Børs

Ordredybde

Antall	Kjøp	Salg	Antall
2 314	261,40	261,60	720
2 329	261,20	261,80	960
4 258	261,00	262,00	2 896
429	260,80	262,20	1 195
2 035	260,60	262,40	1 023

Oppdater

Sanntid

Kjøp

Avbryt

Retningslinjer for ordre utførelse og topp fem handelsplasser

Før jeg fyller
ut hvilken
kurs jeg
ønsker å
kjøpe på, ser
jeg på
ordrebildet.
Hvilken pris
må jeg sette
for å få kjøpt?

Aksjeavkastning er mer enn kursutvikling



Eksempel



★ I 2018 har Aker BP hatt fire utbytte-utbetalinger til sine aksjonærer på 0,3124USD pr aksjer.

Eksempel: Kjøpte 100 aksjer på kurs 205 2.januar 2018, Solgte 17.jan 2019 på 275 kr
Kjøpesum= $100 \times 205 = 20.500$ Betalte kurtasje $0,004\% = 0,82\text{kr} \Rightarrow 1\text{kr}$ (Nordea)
Salgssum = $100 \times 275 = 27.500$ Betalte kurtasje $0,004\% = 1,10\text{kr}$ (Minstekurt= 1 kr)
Mottatt 4 utbytter a 0,3124usd pr aksje:
1 utbytte= $100 \times 0,3124\text{USD} = 31,24\text{ usd} \Rightarrow \text{ca kroner } 312,44 \times 8,55 = 267\text{ kroner}$
4 Utbyttebetalinger på til sammen 1068 kr på en 20.500 investeringer = 5,2% direkte avkastning

Beregnet avkastning fra 2.januar 2018 til 17.januar 2019 (avrundet):
4 utbytter = $4 \times 267\text{kr} = 1.068\text{ kr}$ + Kursutvikling $275 - 205 = 70\text{ kr} \times 100\text{ aksjer} = 7.000\text{ kr}$
Avkastning: $1.068 + 7.000 - 2,1\text{ kr i kurtasje} = 8.066\text{ kroner} = 39,3\%$ i avkastning

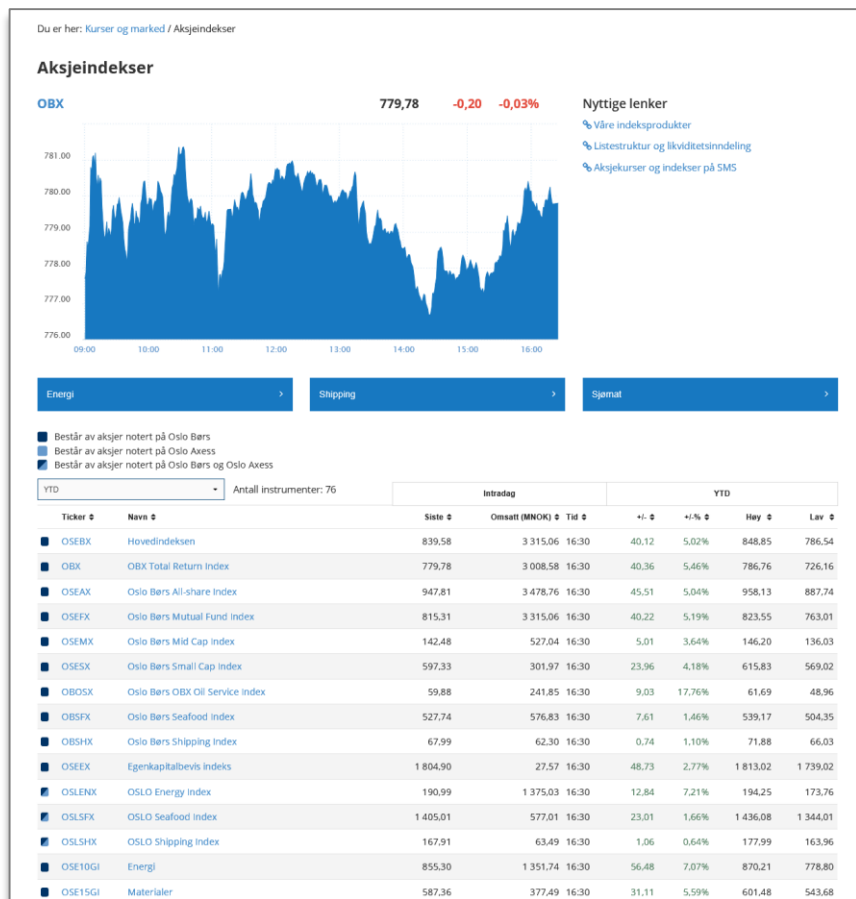
I dette eksempelet ga kursutviklingen deg en avkastning på 34%.
I tillegg fikk du utbytte tilsvarende 5,2%.

Dermed ser vi hvor viktig et selskaps utbytte-politikk kan være for avkastningen.

Indekser på Oslo Børs

På Oslo Børs nettsider kan du følge med på de viktigste indeksene.

Her ser du også hvilke selskaper som tilhører hvilken sektor / indeks. www.ose.no



OSEBX = Hovedlisten = den alle/media bruker

OBX = 25 mest omsatte aksjene på Oslo Børs. Målt i kronevolum.

OSLENX = Oslo Børs **Energi** indeks. Inkluderer mindre selskaper på Oslo Axess også

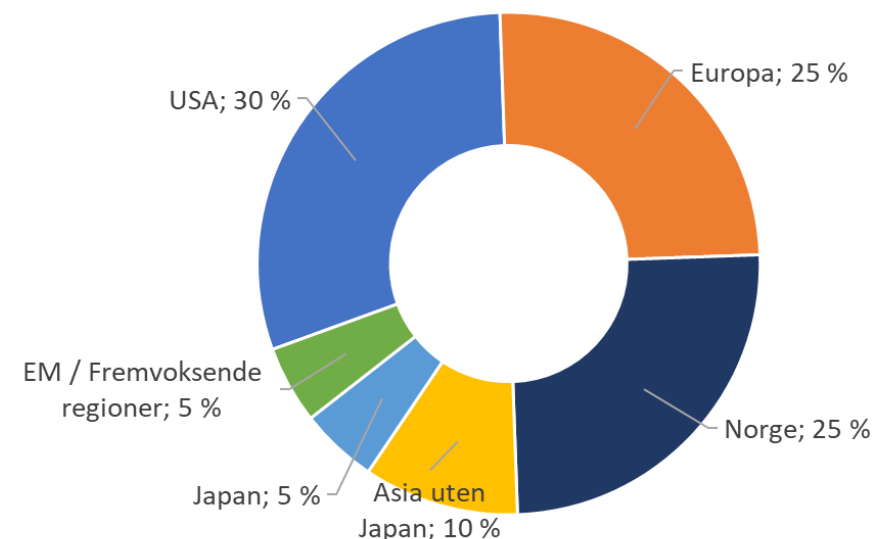
OSLSFX = Oslo Børs **Sjømat** indeks. Inkluderer mindre selskaper på Oslo Axess også

OSLSHX = Oslo Børs **Shipping** indeks. Inkluderer mindre selskaper på Oslo Axess også

OSEAX = Hovedlisten inkl. statens eierandeler. Siden Statens aksjer ikke omsettes, pleier ingen følge denne indeksen.

AKSJEFOND I PRAKSIS

- Aksjefond er en **samling** av aksjer.
- **To typer:**
 - **Aktivt forvaltede** fond styres av en person med sterke meninger og er dyrere
 - Passive fond kalles også **Indeksfond** og følger en indeks, og blir dermed rimeligere
- Har et tydelig **mandat** (regler)
- Som regel gratis å kjøp/selge
- **Årlig forvaltningsgebyr**
- **Minste kjøpesum kr 100**



SJEKK FAKTA FOR AKSJEFOND

- Fondsprofil 
- Målsetting
- Referanseindeks
- Risiko-vurdering 
- Aktiv vs passiv forvaltning (passiv=indeksforvaltning)
- Kostnader og gebyrer
- Historisk avkastning
- Bærekraft

Gøy å se hvilke selskaper du investerer i gjennom fondet. Dette kan endre seg over tid.

Referanseindeks: Fondets utbyttejusterte referanseindeks er MSCI World Index. Referanseindeksen består av om lag 1600 selskaper, mens fondet normalt har 55-70 selskaper i sin portefølje. Fondets avkastning vil over tid kunne avvike betydelig fra referanseindeksen.

GEBYRER FOR DENNE ANDELSKLASSEN

Engangsgebyrer som belastes før eller etter at du investerer.

Tegningsgebyr	0,00%
Innløsningsgebyr	0,00%



Gebyrer som belastes andelsklassen i løpet av et år

Løpende kostnader	1,40%
-------------------	-------

Gebyrer som belastes andelsklassen under spesielle omstendigheter

Resultatbasert honorar	Ingen
------------------------	-------

Største plasseringer

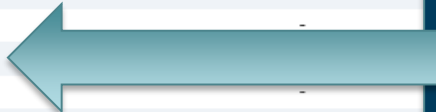
Beholdning	Sektor	Land	%
Alphabet Inc A	 Teknologi	USA	4,31
Johnson & Johnson	 Helsevern	USA	3,28
Royal Dutch Shell PLC Class A	 Olje & Gass	Storbritannia	2,99
Prudential PLC	 Finans	Storbritannia	2,99
Oracle Corp	 Teknologi	USA	2,78
Anadarko Petroleum Corp	 Olje & Gass	USA	2,77
Visa Inc Class A	 Finans	USA	2,72
Bank of America Corporation	 Finans	USA	2,69
Tractor Supply Co	 Konsumentvarer	USA	2,61
Sanofi SA	 Helsevern	Frankrike	2,51

⊕ Økning ⊖ Reduksjon ☆ Ny beholdning siden siste portefølje



Merk: De fleste aksjefond kategoriseres som høy risiko....

Navn	Morningstar	Type	Kategori	Risiko	Bærekraft	Utvikling i år		
Nordea Aksje Verden	★★★	Aksjefond	Verden	5	N/A	1,77%	Kjøp	Selg
Nordea Avkastning	★★★	Aksjefond	Norge	5	17	5,97%	Kjøp	Selg
Nordea Europe	-	Ikke klassifisert	Ikke klassifisert	6	N/A	0,46%	Kjøp	Selg
Nordea FRN OMF	★★	Rentefond	Obligasjonsfond	1	N/A	0,10%	Kjøp	Selg
Nordea FRN Pensjon	★★★	Rentefond	Obligasjonsfond	1	N/A	0,04%	Kjøp	Selg
Nordea Global High Yield	-	Rentefond	Obligasjonsfond	3	47	2,39%	Kjøp	Selg
Nordea Kapital	★★★★	Aksjefond	Norge	5	34	5,73%	Kjøp	Selg
Nordea Kort Obligasjon	-	Rentefond	Pengemarkedsfond	1	N/A	0,06%	Kjøp	Selg
Nordea Kort Obligasjon 20	-				N/A	0,07%	Kjøp	Selg
Nordea Kort Obligasjon I	-				N/A	0,06%	Kjøp	Selg
Nordea Kort Obligasjon II	-				N/A	0,07%	Kjøp	Selg
Nordea Kort Obligasjon III	-				N/A	0,07%	Kjøp	Selg
Nordea Kort Obligasjon Pluss	-				N/A	0,07%	Kjøp	Selg
Nordea Norge Pluss	★★★★				7	6,17%	Kjøp	Selg
Nordea Norge Verdi	★★★★				2	2,54%	Kjøp	Selg
Nordea Obligasjon II	★★★	Rentefond	Obligasjonsfond	1	N/A	0,06%	Kjøp	Selg
Nordea Obligasjon III	★★★★	Rentefond	Obligasjonsfond	2	N/A	0,06%	Kjøp	Selg
Nordea Plan Konservativ NO	★★	Kombinasjonsfond	Ikke klassifisert	2	N/A	0,45%	Kjøp	Selg
Nordea Plan Moderat	★★★★				N/A	0,71%	Kjøp	Selg
Nordea Plan Rente	★★				N/A	0,49%	Kjøp	Selg
Nordea Plan Vekstorientert	★★				N/A	1,27%	Kjøp	Selg
Nordea Stabil Avkastning	★★★				N/A	1,59%	Kjøp	Selg
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	★★★★★				29	1,08%	Kjøp	Selg
Nordea Statsobligasjon II	★				N/A	0,12%	Kjøp	Selg
Nordea World	-				N/A	1,75%	Kjøp	Selg



Her er alle fondene jeg kan velge mellom. Klikker jeg på fondets navn, kan jeg lese mer om fondet.

Stadig flere forvaltere/banker, har også fått flere filtre å søke på, bl.a. bærekraft og esg.



HVORFOR SNAKKES DET SÅ MYE OM **GEBYRER** PÅ SPARING?

- **KURTASJE ER FOR AKSJER**
 - **ÅRLIG FORVALTNINGSGEBYR PÅ AKSJEFOND**
- **BEGGE DELER SPISER AV DIN GEVINST**

DITT AKSJEUNIVERS

230

BØRSNOTERTE
AKSJER

43

UNOTERTE
AKSJER (NOTC)

500+

AKSJEFOND

+++

ANDRE
INVESTINGER

HVA VELGER DU OG HVORDAN?



1


SJEKK DIN EGEN BANK

- SJEKK **DIN EGEN BANK** OG NETTBANK. HVA TILBYR DE?
- KAN DU **HANDLE FOND** OG AKSJER DER? PÅ NETT?
- HAR DE EN **SPAREROBOT**? TILBYR DE **RÅDGIVNING**?

2

LAG DIN PERSONLIGE SPAREPLAN

- HVA DRØMMER DU OM? **DITT SPAREMÅL**
- HVOR MYE HAR DU **OPPSPART**?
- HVOR MYE KAN DU **SPARE FAST** HVER MÅNED?
- HAR DU **DYRE LÅN/KREDITTER**? (BETAL NED FØRST)
- **NÅR** TRENGER DU PENGENE?
- MÅ NOE VÆRE **TILGJENGELIG**?
- KAN DU SPARE I **FLERE ÅR**, MER ENN 3 ÅR?



ELLER FÅ HJELP AV
EN AUTORISERT
FINANSIELL
RÅDGIVER.

3

SPRE RISIKO OG FÅ ERFARING

- **BESTEM HVOR MYE DU SKAL HA I AKSJER VERSUS RENTER**
- **LAG EN GLOBAL PORTEFØLJE, ELLER VELG GLOBALT FOND**
- **HVIS AKSJER: VELG MINST 6-8 I ULIKE SEKTORER**
- **KRYDRE MED NOE DU SYNES ER INTERESSANT**
- **ÅRLIG JUSTERING AV FORDELINGEN (=REBALANSERING)**

SAMLE ALT I AKSJESPAREKONTO

Aksjer

- Børsnoterte og EØS registrerte: Aksjer, EK bevis og ETF

Aksjefond

- Minst 80% aksjer
- EØS-registrert fond

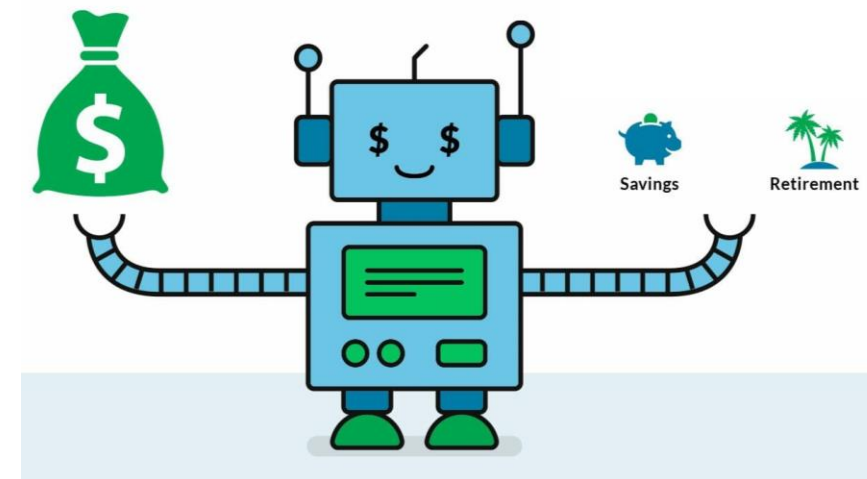
Konto

- Det er ikke lov å få rente på denne kontoen

SPAREROBOTER

NÅR DU SYNES DET ER VANSKELIG Å VELGE

- SJEKK UT: NORDNET, SBANKEN, KRON, EIKA OG NORDEA
- SVAR PÅ SPØRSMÅL OM **DINE HOLDNINGER** TIL RISIKO OG **DINE FORVENTNINGER** TIL HVOR MYE SPARINGEN SKAL VOKSE
- **FÅ ETT KONKRET FORSLAG** TIL ET FOND SOM PASSER DEG



ETT FORSLAG...

1. **OPPRETT AKSJESPAREKONTO OG BRUK DENNE!**

2. **LAG DEG EN PORTEFØLJE:**

- 75 % BASIS: **GLOBALT INDEKSFOND** (det er billig og bredt)
- 15 % **AKSJEFOND** I SEKTORER / LAND DU LIKER SPES GODT
- 10 % AKSJER PÅ **OSLO BØRS** (minst 6. Sjekk utbytter)

3. **SETT OPP EN MÅNEDLIG SPAREAVTALE PÅ LØNNINGSDAGEN**

- ✓ **ANSVARLIGE INVESTERINGER, BÆREKRAFT ETC**
- ✓ **TENK PÅ GEBYRER**

- 
- Skriv ned et konkret **spare**mål i kroner
 - Når** skal målet nås
 - Skriv ned **delmål**
 - Last ned **app** / få tilgang
 - Få erfaring:** Start smått og bredt
 - Øk** etterhvert
 - Krydre sparingen med interesse og **gøy**
 - Ikke vent**

Huske-
liste!

SLIK HOLDER JEG MEG OPPDATERT:

1. Kvelden TV : Sjekker Closing Bell @CNBC og Bloomberg News
2. Dagtid TV: TV2 Nyhetskanalen kl 09:30, 10:30, 11:30 og 16:30
3. Nettsider tidlig morgen: Bloomberg.com
4. Norske og godt oppdaterte næringslivsnyheter : www.dn.no www.hegnar.no www.e24.no
5. Innloggede morgenrapporter: DNB, Nordea og Pareto – ofte også video. Alt er klart ca kl 08:00
6. Morgenrapporter i det fri: Nordnetbloggen, Netfonds. Ofte finner du linken til de andre delt på twitter (krever da ikke innlogging)
7. Twitter. Facebook: Det finnes flere lukkede grupper du kan bli med i. Utfordringene er ryktespredning, uriktig informasjon og kaos....

A bronze statue of a bull and a girl on a city street. The bull is on the left, and the girl is on the right, both facing each other. The background shows a city street with buildings and a sign.

Lag en plan

Ikke vent

Ha det gøy

www.aksjenorge.no

Aksje i Norge